

IBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Apostol Gheorghe

EU ȘI GHEORGHIU-DEJ/ Gheorghe Apostol – București:
Paul Editions, 2022

ISBN: 978-606-9703-75-5

GHEORGHE APOSTOL

EU ȘI GHEORGHIU-DEJ

Redactare: *Monoran Nicoleta*

Mihaela Enache

Tehnoredactare: *Paul Editions*

Coperta: *Lucian Enache*

Paul Editions

Casa Presei Libere 1, corp C1, Sector 1, București

www.pauleditions.ro

e-mail: pauleditions@gmail.com, office@pauleditions.ro,

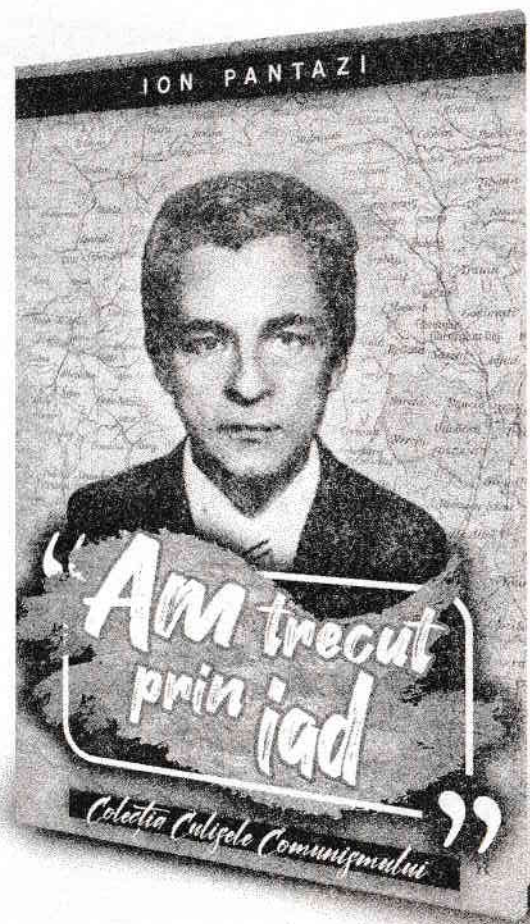
vanzari@pauleditions.ro, nicoleta.petcu@pauleditions.ro,

mihaela.enache@pauleditions.ro

tel: 0730.660.427; 0731.884.583

Paul Editions

INTRODUCERE.....	5
ÎNCEPUTUL UNEI LUPTE.....	7
ÎNTRE ZIDURILE ÎNCHISORILOR.....	17
LA DOFTANA.....	25
ÎN LAGĂRUL DE LA TÂRGU-JIU.....	54
PERIPEȚIILE EVADĂRII.....	64
ÎN FOCUL LUPTELOR POLITICE DE DUPĂ RĂZBOI.....	71
TRANSILVANIA! PRIMA ÎNTÂLNIRE CU STALIN.....	79
REVITALIZAREA P.C.R. ȘI POLITICA DE ALIANȚE.....	82
DOUĂ MARI PERSONALITĂȚI GHEORGHIU-DEJ ȘI PETRU GROZA.....	88
BĂTĂLIA CU KOMINTERNIȘTII.....	97
ELIBERAREA DE SOVROMURI.....	105
CAZUL FORIȘ.....	118
CAZUL PĂTRĂȘCANU.....	120
CAZUL VALEV.....	135
RETRAGEREA DIN ȚARĂ A TRUPELOR SOVIETICE.....	138
CONTRAOFENSIVĂ ÎMPOTRIVA LUI DEJ.....	148
CĂTRE LIBERALIZAREA VIEȚII INTERNE.....	153
DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ.....	159
MOARTEA ȘI SUCEȘIUNEA LUI DEJ.....	168
SUCEȘIUNEA LA PUTERE.....	171
ACUZAȚII ȘI DELIMITĂRI.....	183
ÎNCEPUTUL UNEI MARI EPOCI CONSTRUCTIVE.....	193
SPIRITUL ȘI ȚĂRÂNA „SCUMPULUI GENERAL AL NEAMULUI ROMÂNESC“.....	203

„Eu n-am mai întâlnit un om la care deșteptăciunea să se îmbine atât de bine cu prudența și cu flerul politic, ca la Dej.

Când îl compar cu alții, mai constat că Dej a fost omul cu cele mai multe calități politice și cea mai mare abilitate din câți am cunoscut eu în viața mea atât de lungă“.

Acad. Alexandru Bârlădeanu

INTRODUCERE

Fiecare etapă din viața unei țări, este marcată de personalități ce rămân în memoria scrisă corect, sau deformat, a istoriei.

Perioada 1944-1964 poate fi denumită, pe drept cuvânt, „Anii Gheorghe Gheorghiu-Dej“.

Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost un luptător pentru binele celor mulți și necăjiți, beneficiar constant al pușcăriilor care, datorită inteligenței și capacității sale de înțelept conducător, a fost promovat în fruntea echipei ce preluase conducerea României după cel de-Al Doilea Război Mondial.

Suficient de prevăzător și abil pentru a contracara grupul de politicieni ce se afla în slujba Moscovei și a cărui scop era impunerea „liniei politice” a acesteia, sprijiniți de unii politicieni „mai culți”, care prin cameleonismul lor, nu erau mai puțin periculoși pentru soarta țării.

Absolut toate acțiunile lui Gh. Gheorghiu-Dej au fost îndreptate pentru salvarea națiunii de rezultatele catastrofale, spre care o îndreptau manevrele celor vânduți intereselor străine.

Literatura memorialistică contemporană abundă de „crimele lui Dej”, cu toate că s-ar cuveni o departajare clară între acțiunile celor ce făceau crime în numele lui Gh. Gheorghiu-Dej și acțiunile lui, acțiuni ce aveau ca scop îndepărtarea din fruntea Partidului și ponegrirea lui față de străinătate. Pentru exemplificare, astăzi presa abundă de cazuri diversioniste îndreptate împotriva unor conducători. Istoria, ca pretutindeni se repetă, trădători sunt și azi și vor fi întotdeauna.

S-a reușit ca în decursul unei perioade de discuții și dialoguri interesante cu Gheorghe Apostol, cel care a fost cel mai fidel și mai cinstit tovarăș de drum al lui Gh. Gheorghiu-Dej, să fie convins să publice momente de viață, trăite alături de acest mare patriot, asupra destinului lor comun, prea puțin cunoscut de generațiile tinere, contemporane.

Depănându-și amintirile, Gheorghe Apostol marchează, modest, lupta titanică a prietenului și mentorului său.

Îndepărtarea grupului criminal din conducerea Partidului, scoaterea din țară a trupelor de ocupație, evitarea odiosului plan Valev, ce urmărea înrobirea țării, reluarea legăturilor politice și economice cu țări dezvoltate, capitaliste, Declarația fermă a Partidului de independență politică a țării din 1964. Nu a fost puțin, nici ușor. Privind acțiunile prezente ale noilor conducători și lamentările lor că nu pot face mai mult, realizezi cât de mult a făcut acest electrician de meserie, marcat de imense privațiuni și mulți ani de pușcărie, pentru țara sa. Întrebarea pentru istorie și pentru orice om cinstit este: Ce ar fi devenit România, dacă trădătorii ar fi respectat ultima dorință a lui Gheorghiu-Dej, ca la conducere să urmeze Gheorghe Apostol, un om politic echilibrat, cu simțul realității foarte dezvoltat, dar și cu foarte mult bun simț? Dar istoria nu se scrie cu „dacă”. Ceea ce am pățimit sub Ceaușescu ținem bine minte. Dacă pe parcursul amintirilor acestui demnitar, consemnăm cele două atentate puse la cale de Ceaușescu, din care a scăpat cu bine și cele opt luni de anchetă dură la securitate, în urma scrisorii celor șase al cărei inițiator a fost, pot spune cu mâna pe inimă că dialogurile avute cu acest om, care probează o memorie fantastică la cei 85 de ani și carisma ce emană calm, prietenie și multă bunătate, au fost pentru mine, scriitor și deputat în Parlamentul României, o minunată experiență de viață și o mare onoare, reușita apariției acestor memorii ale unui om excepțional, despre un mare conducător.

I. ÎNCEPUTURILE UNEI LUPTE

L-am cunoscut pe Gheorghe Gheorghiu-Dej în 1929. Eram în anul II al Școlii profesionale a Atelierelor C.F.R. din Galați. Lucram ca ucenic la turnătoria de bronz și fontă. Într-o zi s-a produs un scurtcircuit și am rămas fără lumină. Șeful de partidă, Ion Ifrim, m-a trimis la atelierul de electricitate să vină să repare instalația de iluminat. În acest atelier se afla un coleg de an, Dumitru Crăciun, pe care l-am întrebat la cine să mă adresez pentru a-l ruga să meargă la turnătorie. Mi s-a spus că numai un singur lucrător electrician poate să facă acest lucru și mi l-a arătat, îndreptând privirea spre el. Acest electrician a dat mâna cu toți turnătorii care l-au primit cu multă căldură și respect.

— Bine ai venit, tovarășe Gheorghiu! Să ne dai lumină! Gheorghiu le-a răspuns:

— Unde este lumină mai multă este și dreptate mai multă și exploatarea muncii noastre mai redusă. Uniți în luptă, muncitorii vor obține mai multă libertate și o bucată de pâine mai mare și mai bună.

Gheorghiu a reparat instalația electrică, și-a pus scara pe umăr și a părăsit atelierul nostru de turnătorie spunând tuturor:

— La revedere!

Aceasta a fost împrejurarea în care l-am cunoscut pentru prima dată pe electricianul Gheorghe Gheorghiu, căruia nu i se spunea pe atunci, Dej.

Eu lucram ca ucenic pe lângă un lucrător mai în vârstă, un meseriaș de înaltă clasă. Era de origine neamț, pe nume Carol Kesler, căruia i-am povestit despre discuția avută cu electricianul.

Mi-a spus: „Gheorghiu este un electrician de înaltă calificare și un militant pentru întărirea și dezvoltarea unității de luptă a muncitorilor organizați în sindicat“. Electricianul avea posibilitatea să meargă în toate atelierele și secțiile de producție pentru repararea instalațiilor electrice. Cu acest prilej, discuta despre necesitatea organizării în sindicat și despre lupta unită pentru condiții de muncă mai bune și o viață mai bună și mai demnă.

La adunările generale ale sindicatului, care aveau loc o dată pe lună, electricianul era foarte activ. Nu era doar orator, nu se ocupa de teorii, ci de practica vieții și muncii. Orice intervenție a lui se termina cu aplauze. Acest lucru l-am constatat cu ocaziile create de neamțul meu, Carol Kesler, care mă lua cu el la adunările generale ale sindicatului. Ucenicii, elevi ai școlii profesionale, nu aveau voie să se înscrie în sindicat și să participe la adunările sindicatului care își avea sediul în afara atelierelor, pe strada Gării, vizavi de ateliere. Eu, însă, aveam un avantaj. Puteam să ies în oraș cu aprobarea secretarului școlii profesionale, Radu Georgescu. Viața de internat era foarte severă. Eu, fiind primul în promoția mea, după regulile vieții de internat, am devenit șeful clasei, iar în anul IV, șeful tuturor claselor. Aveam, deci, avantajul de a ieși, cu permisiune în oraș și astfel participam la adunările mai importante ale sindicatului, împreună cu sfetnicul meu, Kesler.

Atunci când l-am întâlnit pentru prima dată, în împrejurarea arătată mai sus, eu aveam 16 ani, el fiind mai în vârstă ca mine cu circa 11-12 ani. Deci avea 27-28 ani.

Gheorghe Gheorghiu a fost căsătorit cu fiica unei familii care avea o sifonărie. Se afla pe strada Balaban, în dealul orașului Galați. În urma acestei căsătorii, s-au născut cele două fiice - Lica și Tanți (Constanța).

Gheorghe Gheorghiu, devenit membru al Partidului Comunist, și având activitate ilegală clandestină, venea

deseori acasă după miezul nopții. Această situație a creat o stare încordată în viața de familie. Nemulțumirea soției a ajuns la urechile Siguranței, care a captat-o ca informatoare.

Când Gheorghiu a fost transferat din Galați la Dej, din ordinul directorului general al Atelierelelor C.F.R., soția sa nu a vrut să-l urmeze. Atunci s-a produs ruptura în căsătorie și, mai apoi, divorțul.

Gh. Gheorghiu nu s-a mai recăsătorit. El și-a iubit foarte mult soția. Era o femeie frumoasă. Ea era conștientă de farmecul frumuseții ei. Acest lucru a ușurat dorința Siguranței de a se apropia de ea și de a o determina să devină informatoare.

Părinții soției munceau din greu la unitatea lor de îmbuteliat sifoane. Aceasta era unica lor posibilitate de existență.

Socrii lui Gheorghiu țineau mult la el. Îl adora și îi acceptau activitatea sa comunistă. Eforturile personale ale lui Gheorghiu și ale socrilor lui de a o convinge pe fiica lor de dreptatea luptei lui au fost zadarnice.

În timpul trăit în închisori, în special în închisorile din Aiud și Doftana și în ultimii ani, 1943-1944, în lagărul din Tg. Jiu, nu a încetat să mențină legătura cu socrii săi, care sau ocupat de creșterea și educația fetițelor lui.

După 23 august 1944, Gheorghiu-Dej și-a adus fiicele, care erau de acum fete mari, dar și socrii, la București, refacându-și astfel familia.

Soția sa putea să vină de câte ori vroia să-și vadă fetele și părinții, care trăiau sub același acoperiș cu Dej.

Nu cunosc nimic despre părinții lui Dej. Din cele povestite de acesta, la Bârlad era o puternică organizație comunistă. Unii dintre fruntașii acestei organizații erau prieteni ai tatălui său. Aceștia s-au apropiat de el, cultivându-i spiritul ideilor socialiste.

Părinții săi, fiind oameni săraci, l-au determinat să meargă

unde la oraș să se facă meseriaș și să-și câștige singur pâinea cea de toate zilele. Astfel Dej a ajuns la Comănești devenind electrician. Acolo a intrat în mișcarea sindicală și a participat la greva generală din 1920.

După această grevă a fost concediat.

Părăsind Comăneștiul a ajuns la Câmpina, unde a fost angajat ca electrician la una din rafinăriile din această localitate.

De câte ori mergea cu diferite treburi în Moldova, mergea regulat și la Bârlad. Avea nostalgia locului unde s-a născut și unde a copilărit. Așa a fost cu puțință, după mulți ani, ca prima întreprindere din țară care trebuia să producă rulmenți a fost construită la Bârlad.

Și ținând cont de nivelul cultural al Bârladului, a sprijinit construirea unui teatru dramatic acolo.

Avea prieteni și la Bârlad, și la Comănești, și la Câmpina, nu mai vorbesc de prietenii săi din orașul Galați.

Din când în când acești prieteni îl vizitau.

Prin anul 1931, absolvisem școala profesională de 4 ani și devenisem calfă în meseria de turnător. Nu mai aveam nevoie de permisiunea nimănui să particip la activitatea sindicatului. Făceam parte din comisia culturală de tineret a sindicatului și devenisem șeful tineretului sindical. În 1931, România intrase și ea în criza economică care s-a întins până în 1933-'34.

Tot în acel an, electricianul Gheorghiu, din dispoziția directorului general al tuturor Atelierele C.F.R. din țară, a fost transferat din Galați la atelierele C.F.R.-Dej. În orașul Dej, tehnicianul gălățean a căpătat repede încrederea muncitorilor și, mai ales, a conducerii sindicatului. Aici, a reușit să convingă muncitorii și conducerea social-democrată a sindicatului să intre în grevă pe baza unui program de revendicări salariale dintre care cea mai importantă fiind îmbunătățirea a condițiilor de muncă. Drept urmare, Gh.

Gheorghiu a fost concediat nemaivând dreptul să fie angajat la niciunul din atelierele C.F.R. din țară.

În această situație, conducerea de pe atunci a P.C.R., a hotărât să-l determine pe Gh. Gheorghiu, zis și Dej, ca urmare a grevei ce a avut loc la Atelierele C.F.R. Dej, să intre în activitatea clandestină a mișcării sindicale ceferiste. Numele de Dej i-a fost adăugat de Siguranța generală a statului, spre a-l deosebi de alți militanți ai sindicatelor ce purtau numele de Gheorghiu.

Știu că s-a hotărât înființarea unei Comisii centrale sindicale C.F.R., al cărui secretar general a fost desemnat, din partea Conducerii Centrale P.C.R. – Gh. Gheorghiu-Dej. Din această Comisie făceau parte și social-democrați, printre care Bogătoiu, de la Atelierele C.F.R. Grivița, Cristocea, de la Atelierele C.F.R. Brașov, Ilie Pintilie de la Atelierul C.F.R. Iași, Picalschi de la Atelierele C.F.R. Pașcani, Petre Isăcescu, Constantin Mârza de la Atelierele C.F.R. Galați și alții. S-a realizat un front unic muncitoresc cu social-democrații în această Comisie Centrală, așa cum se hotărâse la Congresul P.C.R. care a avut loc în acel an, 1931.

Membrii acestei Comisii Centrale s-au deplasat în toate centrele ceferiste, acționând pentru realizarea „frontului unic muncitoresc” în activitatea sindicatelor și trecerea la luptă unită pentru revendicări economice și sociale ale muncitorilor. Etapa memoriilor înaintate la conducerile administrative ale Atelierele C.F.R. și la Direcția Generală din București, trebuia să fie abandonată, fiindcă nu a dat rezultate.

Se preconiza trecerea la o fază superioară de luptă. Numai greva muncitorilor C.F.R. din toate atelierele din țară mai putea să impună rezolvarea revendicărilor.

Primele greve de avertisment au avut loc la Grivița-București, apoi la Cluj, Iași, Galați și alte Ateliere din țară,

culminând cu greva generală a muncitorilor din Atelierele C.F.R. din toată țara. Cea mai sângeroasă înăbușire a grevei a avut loc la Atelierele Grivița-București, cu mulți morți și răniți. Poziția guvernului național-țărănist a fost puternic zdruncinată. Acesta a fost nevoit să sisteze „curbele de sacrificiu” și să renunțe la aplicarea „planului de la Geneva”.

Coordonatorul și conducătorul pregătirii și organizării grevelor din februarie 1933 la toate Atelierele C.F.R. din țară a fost Gheorghe Gheorghiu-Dej, în calitate de secretar general al Comisiei Centrale ceferiste, formată din comuniști și social-democrați. Comisia avea ca sarcină prioritară, organizarea și conducerea marilor acțiuni greviste ale muncitorilor din Atelierele C.F.R. din întreaga țară. În aceste împrejurări s-au remarcat pentru prima dată deosebita calitate organizatorice ale lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Trebuie remarcat faptul că de la declanșarea crizei economice din 1929 până în 1933, au mai avut loc greve muncitorești: în Valea Jiului, la Lupeni unde au fost împușcați mai mulți muncitori; greve la întreprinderi metalurgice din București și din țară, în întreprinderile textile din Buhuși, greve ale petroliștilor.

Cele mai puternice și mai bine organizate au fost însă cele ale muncitorilor din C.F.R., care au culminat în februarie 1933. Ele au avut și un fond național mai precis conturat împotriva „planului de la Geneva”.

„Planul de la Geneva” era planul băncilor elvețiene care acordaseră împrumuturi României la cererea Guvernului P.N.Ț. Împrumuturile trebuiau rambursate odată cu plata dobânzilor împovărătoare. De unde așa numitele „curbe de sacrificiu” pentru populație și controlul experților străini asupra politicii fiscale a Guvernului. Ceva asemănător cu ceea ce se întâmplă astăzi cu experții F.M.I.

Grevele muncitorilor ceferiști și masacrul de la Atelierele

feroviare Grivița-București au zguduit nu numai România, ci și întreaga omenire progresistă și democrată, opinia publică din Europa.

Guvernul P.N.Ț. a fost nevoit să sisteze „curbele de sacrificiu” și să renunțe la „planul de la Geneva”. Experții și controlorii veniți de peste graniță au trebuit să plece de unde au venit, iar în noiembrie 1933, guvernul P.N.Ț. a trebuit să demisioneze.

În zilele noastre, la mulți ani de la eșuarea „planului de la Geneva”, se repetă, deși în alte condiții politice decât acelea de atunci, planurile Fondului Monetar Internațional și ale Băncii Mondiale, care nu acordă împrumuturi României pe degeaba, ci în condiții politice și economice din ce în ce mai greu de suportat, mai înrobitoare.

Mi-a rămas întipărit în minte cum a fost cu puțință ca adunarea generală a sindicatului din Atelierele C.F.R. Galați să hotărască intrarea în grevă în seara zilei de 15 februarie 1933 în condițiile în care conducerea sindicatului era dominată de social-democrați care nu erau de acord cu declanșarea grevei.

Despre poziția social-democraților a fost înștiințat Gheorghiu-Dej cu câteva zile înaintea convocării adunării generale a sindicatului. Gheorghiu-Dej a sosit la Galați fără să știe Siguranța din acest oraș. Discuțiile adunării generale atinseseră temperaturi foarte ridicate. Muncitorii, în mare majoritate, erau de acord cu intrarea în grevă (inclusiv muncitorii membri ai Partidului Social-Democrat), dar conducerea social-democrată, majoritară în conducerea sindicatului, se declara împotriva. Se putea produce o ruptură între conducerea sindicatului și această adunare.

S-a cerut și s-a acceptat o pauză de 15 minute, pentru calmarea spiritelor și încercarea de a se ajunge la o înțelegere. Conducătorii social-democrați nu voiau să cedeze. La redeschiderea ședinței se anunță că în sală se află Gheorghe

Gheorghiu-Dej și că dorește să i se dea cuvântul. Această veste a produs o explozie de aplauze și strigăte de simpatie pentru Gheorghiu. Social-democrații din conducerea sindicatului au rămas stupefiați, de asemenea și agenții de Siguranță care erau destul de numeroși și care erau postați pe scara ce ducea de la parter la etajul unu.

Sala sindicatului era arhiplină de muncitori. I se dă cuvântul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Acesta prezintă situația în care muncesc și trăiesc muncitorii ceferiști din toate Atelierele C.F.R. din țară.

A vorbit despre guvernarea antimuncitorească și antipopulară a Partidului Național Țărănesc, despre înfeudarea economiei naționale de către capitalul monopolist internațional, despre „planul de la Geneva“. Singura armă la care trebuie să recurgem pentru sistarea „curbelor de sacrificiu“, pentru condiții mai bune de muncă și de viață, pentru obținerea celor 12 permise gratuite de călătorie pe calea ferată, pentru plata orelor suplimentare, etc., etc., este greva.

S-a adresat conducerii sindicatului cu întrebarea:

— Câte memorii a înaintat conducerea sindicatului, administrației Atelierelor C.F.R. Galați și câte au fost trimise Direcției Generale a Atelierelor C.F.R. București?

Răspunsul a fost:

— Niciunul!

— Dacă administrația Atelierelor din Galați și Direcția Generală București au fost surde la strigătele mizeriei și durerii muncitorilor C.F.R. și a familiilor acestora, ce putem face pentru a le destupa urechile ca să audă și să înțeleagă această stare de lucruri și să rezolve revendicările noastre juste?

Din sală, strigăte majoritare.

— Grevă!

S-a pus la vot această propunere. S-a votat în unanimitate

intrarea în grevă a Atelierelor C.F.R. Galați. După acest vot pozitiv, muncitorii au năvălit la tribună, îmbrățișând pe conducătorii social-democrați din conducerea sindicatului și pe Gheorghiu-Dej.

Prezența lui Gheorghiu-Dej la această adunare generală a Sindicatului C.F.R. Galați a fost hotărâtoare. Frontul Unic Muncitoresc gălățean s-a realizat, asigurându-se astfel unitatea de voință și de acțiune în organizarea și conducerea grevei ce a avut loc pe 16 februarie 1933.

În acordurile imnului „Internaționala“, cântat de muncitori, Gheorghiu-Dej a ieșit din sală, a coborât scările spre ieșire, în stradă.

Agenții de Siguranță s-au retras pe trotuarul de vizavi de sediul sindicatului, fiind foarte agitați. Gh.-Dej trebuia să fie arestat. El sosise clandestin la adunarea generală a Sindicatului C.F.R. Galați. Siguranța generală a statului l-a descoperit la Galați și trebuia să-l aresteze, fiind periculos pentru Guvernul Național Țărănesc.

Gheorghiu-Dej având în spate peste 1.000 de muncitori s-a adresat agenților de Siguranță:

— Domnilor agenți, știu că aveți dispoziție să mă arestați. Nu vrem să se producă o baie de sânge pe această stradă pe care merg muncitorii la muncă în Atelierele C.F.R. și se întorc spre casele lor după o zi istovitoare. Cred că nici dv. nu doriți acest lucru.

Agenții s-au retras. Dej a fost înconjurat de muncitori. Era noapte, după miezul nopții. Cum a dispărut Gh.-Dej din Galați, nu se știe. Fapt este că el a ajuns nevătămat la București, și a declanșat greva muncitorilor C.F.R. de la Grivița, care a fost înăbușită în sânge de către Guvernul Național Țărănesc în frunte cu primul-ministru Vaida-Voievod.

Armand Călinescu, adjunctul ministrului de Interne, a condus operațiunile polițienești și militare împotriva